

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/49/2021
Identifikačné číslo spisu:	5118011233
Dátum vydania rozhodnutia:	17.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5118011233.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného L. B., pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1, písm. c) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 17. mája 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného L. B. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 9. júna 2020, sp. zn. 1To/36/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. B. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zo 16. decembra 2019, sp. zn. 47T/51/2018 bol obvinený L. B. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1, písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že :

- od presne nezisteného času začiatkom mesiaca marec 2017 do 09:08 hod. dňa 08. júla 2017 opakovane obťažoval W. J. posielaním správ z rôznych profilov cez sociálne siete Facebook, Instagram, čo jej bolo nepríjemné, a preto si ho zablokovala, na čo ju začal kontaktovať prostredníctvom svojho e-mailu F. na jej pracovný e-mail F. a z e-mailu F. na jej súkromný e-mail H., kde jej zasielal rôzne správy so zamilovaným obsahom, ospravedlňoval sa jej za jeho správanie a sľuboval, že jej už správy posielat nebude, tiež ju kontaktoval na služobný telefón, pričom vo svojom konaní pokračoval i napriek tomu, že mu W. J. viackrát dala najavo, že si neželá, aby ju kontaktoval a že na neho podá trestné oznámenie, čo však L. B. nerešpektoval, a preto sa mu W. J. snažila vyhýbať, lebo jeho konanie u nej vyvolávalo stres, nespavosť, pocity úzkosti, strachu a obáv o svoj život a zdravie, ako aj obavy sama chodiť von.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) mesiace, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 9. júna 2020, sp. zn. 1To/36/2020 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Proti naposledy označenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Karola Porubčina, so sídlom v Považskej Bystrici, Centrum 27/32, vo svoj prospech, dovolanie z dôvodov plynúcich z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený, po zrekapitulovaní obsahu rozhodnutí okresného a krajského súdu, vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku namietal, že odvolací súd rozhodol o jeho odvolaní v nezákonnom zložení. Konštatoval, že od pridelenia jeho trestnej veci senátu krajského súdu sa vymenilo viacero sudcov, pričom podľa vyrozumienia k jeho sťažnosti senátu na verejnom zasadnutí konanom o jeho odvolaní predsedal sudca krajského súdu JUDr. Vladimír Sučík, avšak tento sudca nie je uvedený v jemu doručenom uznesení odvolacieho súdu, v ktorom sa ako predseda senátu spomína iný sudca krajského súdu a to JUDr. Vladimír Kurák.

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený založil na skutočnosti, že mu nebolo zo strany súdu umožnené vyjadriť sa k väčšej časti zmanipulovanej neoverenej komunikácie, ktorá bola čítaná na hlavnom pojednávaní, pritom o takomto postupe súdu nebol vopred upovedomený aj napriek tomu, že na konci každého hlavného pojednávania bol oboznámený s plánom ďalšieho odročeného pojednávania, o čom bola vždy spísaná zápisnica.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený namietal, že orgány činné v trestnom konaní a sudy nižšieho stupňa použili proti nemu ako dôkaz elektronickú komunikáciu, ktorej pravosť nebola nijako overená, pričom v trestnom spise na ani jednej strane tejto komunikácie nie je spomenuté, že by súhlasila s originálom a teda, že by niekto jej pravosť aj overoval s tým, že neoverené kópie poskytnuté poškodenou boli, podľa jeho názoru, podsúvané už pri podaní trestného oznámenia.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vzhliadol obvinený v tom, že v jeho prípade neboli, podľa jeho názoru, naplnené zákonné znaky trestného činu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona. Tvrdil, že poškodenej nikdy neposlal zamilované správy, v období až do februára 2018 mal neaktívnu SIM kartu, preto bolo nemožné, aby ju kontaktoval prostredníctvom telefonátov alebo SMS správ, tak ako je uvedené v rozsudku. Namietal ďalej, že v rozsudku sa spomína obdobie, kedy sa mal stíhanej trestnej činnosti dopúšťať, a to od začiatku marca 2017 do 8. júla 2017, pritom súd prvého stupňa pri výsluchu samotnej poškodenej na hlavnom pojednávaní zistil, že až 5. apríla 2017 mu dala jasne najavo, aby ju nekontaktoval s tým, že obvinený nemá vedomosť o tom, že by poškodenú akokoľvek kontaktoval po mesiaci jún 2017. V tejto súvislosti ešte namietal, že okrem výpovede svedka (poškodenej) neexistuje iný dôkaz, ktorý by preukazoval jej tvrdenie, že začiatkom mesiaca marec 2017 mu dala jasne najavo, že ju nemá kontaktovať. Tvrdil, že v mesiaci marec, ale aj apríl 2017 vychádzal z jej vyjadrení, ktoré mu ona sama napísala, v tom smere, že jej nevadí a neprekáža ich vzájomná komunikácia a pokiaľ by jej to vtedy prekážalo, nemohla by mu počas komunikácie pred podaním trestného oznámenia na neznámeho páchatel'a v máji 2017 písať podrobne o svojom živote, práci, záľubách, starostiach s nápadníkmi v práci, o rodičoch, bratovi, ale aj ďalších dôvernostiach. Zdôraznil, že medzi aprílom a májom 2017 sa ho poškodenej pri komunikácii cez gmail spýtala na V., teda zamestnávateľa, kde mal aj on pôvodne 1. apríla 2017 nastúpiť pracovať, avšak potom si vybral iného zamestnávateľa, u ktorého bol od apríla 2017 zamestnaný (na úplne inom mieste). Tvrdil, že poškodenú prostredníctvom sociálnej siete Instagram nikdy nesledoval, len komentoval jej zverejnené fotky, a to v mesiaci február 2017, o ktorých sa bavili a ona sama mu povedala, že jej záľubou sú zimné športy, napokon obvinený ani nevie, ako sa dá cez sociálnu sieť Instagram zaslať správa, preto je vylúčené, aby jej cez túto sieť správu poslal a nemôže o tom existovať ani žiaden dôkaz. Dovolateľ ďalej namietal, že neexistuje a ani nemohol existovať žiaden dôkaz o tom, že by vedel akékoľvek telefónne číslo poškodenej, nevedel ho v roku 2017 a nepozná ho ani teraz, pretože poškodenej mu svoje telefónne číslo neposkytla, poškodenej nikdy netelefonoval, volala ona jemu, v práci alebo počas pracovnej doby niekedy vo februári, čo mu potvrdila cez Facebook, ale aj prostredníctvom tretích osôb, napríklad svedkyne E. J., pričom obvinený opakovane vylúčil správy so zamilovaným

obsahom a taktiež vzťah s poškodenou. V tejto súvislosti tvrdil, že poškodená mu na sociálnej sieti Facebook ešte v mesiaci február 2017 sprístupnila dva svoje kontaktné e-maily, a to H. a H., na ktoré jej s predchádzajúcim súhlasom, lebo ju to vtedy zaujímalo, aj zaslal vo formáte pdf materiály ohľadom prijímacieho konania za príslušníka Policajného zboru, ktoré sú verejne dostupné aj na stránke ministerstva vnútra, a ktoré si poškodená pozrela a cez Facebook mu napísala, že by nimi neprešla, ale rada by si vyskúšala psychotesty. Namietal ďalej nedôveryhodnosť všetkých svedkov, ktorí si vzájomne vo svojich výpovediach odporovali a vypovedali na okresnom súde skutočnosti, ktoré sa nezakladajú na pravde, ide teda o klamstvá, s ktorými sa sudy nižšieho stupňa žiadnym spôsobom nevysporiadali, pričom za skutočný dôvod podania trestného oznámenia poškodenou považoval skutočnosť, že niekto vytvoril erotickú stránku na amateri.com s jej osobnými údajmi, telefónnym číslom, čo potvrdila aj poškodená na hlavnom pojednávaní, avšak on (obvinený) s tým nemá nič spoločné. Záverom zdôraznil, že číslo poškodenej nevedel, nikdy jej netelefonoval, IP adresa nie je jeho, nikdy v roku 2017 nevyužil operátora O2, ako je spomenuté v správe.

V podstate na podklade vyššie uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, došlo k porušeniu zákona a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu vo všetkých výrokoch a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý rozhodnutia súdov nižšieho stupňa považoval za zákonné a vecne správne. Vyjadril názor, že dovolanie obvineného neobsahuje žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli súdom nižšieho stupňa známe v čase rozhodovania, a s ktorými by sa nevysporiadali. Namietal, že obvinený mal možnosť sa vyjadriť ku všetkým vo veci vykonaným dôkazom a mal i dostatok priestoru na to, aby navrhoval dôkazy na svoju obhajobu. Dôvody dovolania boli, podľa názoru prokurátora, založené na opakovaní obhajobnej argumentácie, ktorú obvinený prezentoval pred súdmi nižšieho stupňa. S poukazom na charakter dovolania, nemožnosť jeho využitia na opätovné preskúmavanie skutkových zistení a vyššie uvedené dôvody navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podané obvineným podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku možno dovolanie podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

O takúto situáciu pôjde najmä v prípade, ak súd rozhodoval v inom personálnom obsadení ako to plynie z ustanovenia § 237 ods. 3 Trestného poriadku určujúceho pravidlá, kedy vo veci rozhoduje sudca pre prípravné konanie, samosudca alebo senát (vzhľadom ale na poskytnutie väčšieho rozsahu práv obvinenému nie je chybou, ak namiesto samosudcu koná a rozhoduje senát), alebo ak pridelenie veci bolo spojené s porušením zákonných pravidiel alebo pravidiel plynúcich z rozvrhu práce príslušného súdu naň sa vzťahujúcich, čím došlo k odňatiu obvineného jeho zákonnému sudcovi, teda k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu plynúceho z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Obvinený v tejto súvislosti v podstate namietal, že odvolací súd rozhodol o jeho odvolaní v nezákonnom zložení, teda v senáte, ktorému podľa vyrozumienia k jeho sťažnosti, na verejnom zasadnutí konanom o jeho odvolaní predsedal sudca krajského súdu JUDr. Vladimír Sučík, hoci podľa jemu doručeného uznesenia odvolacieho súdu to bol sudca JUDr. Vladimír Kurák.

Z predloženého spisu plynie, že prejednávaná trestá vec (obvineného) napadla (bola predložená krajskému súdu) 9. apríla 2020 a bola pridelená senátu 1To odvolacieho súdu, ktorého členmi podľa v tom čase platného a účinného rozvrhu práce (na rok 2020) boli JUDr. Pavol Polka (riadiaci predseda senátu), JUDr. Vladimír Kurák a JUDr. Monika Liptáková. Dodatkom č. 4 k rozvrhu práce na rok 2020 s účinnosťou od 1. júna 2020 došlo k zmene v zložení dotknutého senátu 1To, a to z dôvodu vzdania sa funkcie sudcu JUDr. Pavlom Polkom k 31. máju 2020 tak, že jeho členmi od uvedeného dátumu boli JUDr. Vladimír Kurák (riadiaci predseda senátu), JUDr. Monika Liptáková, JUDr. Adriana Gallová. Vzhľadom na to, že verejného zasadnutia konaného o odvolaní obvineného sa 9. júna 2020 nemohla z dôvodu návštevy lekára zúčastniť členka senátu JUDr. Adriana Gallová, v zmysle rozvrhu práce ju zastúpil sudca Mgr. Miroslav Mazúch (podľa bodu II.2.4. dotknutého rozvrhu práce senát 1To zastupuje v prvom rade senát 3To s tým, že podľa písm. b) uvedeného bodu rozvrhu práce konkrétno zastupujúceho sudcu určí riadiaci predseda senátu 3To, v tomto konkrétnom prípade JUDr. Vladimír Sučík, ktorý ako zastupujúceho člena senátu 1To na jún 2020 opatrením z 2. júna 2020 určil z členov senátu 3To v prvom rade Mgr. Miroslava Mazúcha). O odvolaní obvineného tak krajský súd rozhodol v zákonnom zložení senátu 1To v súlade s rozvrhom práce na rok 2020, a to JUDr. Vladimír Kurák (predseda senátu), JUDr. Monika Liptáková (členka senátu), Mgr. Miroslav Mazúch (zastupujúci člen senátu).

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie označený

dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Obvinený vzhliadol naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] v tom, že mu okresný súd neumožnil, aby sa vyjadril k väčšej časti, podľa jeho názoru, zmanipulovanej a neoverenej komunikácie, ktorá bola čítaná na hlavnom pojednávaní, pričom o takomto zamýšľanom postupe súdu ani nebol upovedomený. Taktiež v tejto súvislosti namietal, že okresný súd mu odoprel právo posledného slova a záverečnej reči pred vydaním rozsudku, ku ktorému došlo 16. decembra 2019.

Z predloženého spisu, ale aj dôvodov napadnutého rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že hlavné pojednávanie nariadené na 16. decembra 2019 bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, pretože na hlavnom pojednávaní konanom 28. októbra 2019 obvinený s takýmto postupom vyslovil súhlas (súhlasil s vykonaním hlavného pojednávania nariadeného na 16. decembra 2019 v jeho neprítomnosti). Vzhľadom na to, že na dotknutom hlavnom pojednávaní bola v neprítomnosti dovolaťela prečítaná namietaná komunikácia a bol vytvorený priestor pre záverečné reči a posledné slovo, logicky sa obvinený na tomto hlavnom pojednávaní nemohol k prečítanej komunikácii vyjadriť a ani predniesť záverečnú reč či posledné slovo. S takýmto postupom okresného súdu však obvinený, keďže súhlasil s konaním hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti, súhlasil, preto sa ním súd prvého stupňa porušenia jeho práva na obhajobu nedopustil. Zo žiadneho právneho ustanovenia, a to ani Trestného poriadku, ale ani ustálenej súdnej praxe, nevyplýva povinnosť súdu informovať obvineného po odročení hlavného pojednávania o pláne jeho ďalšieho postupu, pričom z obsahu zápisníc o hlavnom pojednávaní neplynie, že by okresný súd takto konal v prejednávanej veci. Pokiaľ sudkyňa okresného súdu po skončení odročeného termínu hlavného pojednávania konštatovala, kto sa bude predvolávať (aký svedok) na ďalší termín hlavného pojednávania, dávala tým pokyn zapisovateľke (koho a na kedy má predvolať) a do zápisnice takýmto spôsobom konštatovala dôvod odročenia hlavného pojednávania, pretože okresný súd vychádzajúc z ustanovenia § 247 ods. 5 Trestného poriadku by mal, ak je to možné, rozhodnúť na jednom hlavnom pojednávaní bez jeho odročenia, teda na jednom termíne a k odročeniu hlavného pojednávania by mal pristúpiť až vtedy, ak má na takýto postup podľa § 277 ods. 1 Trestného poriadku dôvod, teda ak existuje prekážka, ktorá bráni okresnému súdu vec rozhodnúť na jednom (neodročenom) hlavnom pojednávaní, pričom takýmto dôvodom je aj potreba vykonania ďalšieho dokazovania. Obvinenému bola ešte 27. decembra 2018 doručená obžaloba, z ktorej bol zrejмый rozsah dokazovania navrhnutý prokurátorom, vrátane návrhu na prečítanie spomínanej komunikácie. Vzhľadom na rozsah dokazovania vykonaný do 28. októbra 2018, na skutočnosť, že súd pri odročovaní hlavného pojednávania v uvedený deň neavizoval potrebu vykonania ďalšieho dokazovania, ani výsluchov svedkov nad rámec navrhnutý stranami v konaní a obvinený taktiež doplnenie dokazovania na dotknutom hlavnom pojednávaní (28. októbra 2018) nenavrhol, obvinenému muselo byť zrejmé, že na ďalšom hlavnom pojednávaní prichádza do úvahy čítanie ním namietanej komunikácie, prednes záverečných rečí, posledného slova a vyhlásenie rozhodnutia.

V tejto súvislosti sa žiada ešte poznamenať, že podľa § 34 ods. 1, posledná veta, Trestného poriadku obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu. Obvinený bol na hlavnom pojednávaní konanom 2. júla 2019 poučený o možnosti zvoliť si obhajcu (podmienky pre povinnú obhajobu neboli uňho splnené), napriek tomu si obhajcu nezvolil a v prejednávanej veci sa obhajoval sám. Pokiaľ sa obvinený ako dospelá plne svojprávná osoba rozhodne vykonávať svoje obhajobné práva sám, na čo má podľa citovaného ustanovenia §-u 34 ods. 1 Trestného poriadku právo, nesie za výkon svojej obhajoby aj zodpovednosť, ktorú nie je možné prenášať (nieť na to zákonný podklad) na súd.

Navyše, ako to už bolo uvedené, porušenie práva na obhajobu zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku až za situácie, že ide o porušenie zásadné, teda podstatné, významné,

majúce zásadný vplyv na postavenie obvineného.

Preto aj keby snád' okresný súd skutočne neumožnil obvinenému vyjadriť sa k spornej komunikácii, predniesť záverečnú reč alebo posledné slovo, obvinený mohol všetky svoje námietky voči prečítanej komunikácii, a ktoré mal v úmysle predniesť počas záverečnej reči alebo posledného slova pojať do svojho odvolania, čo v konečnom dôsledku aj urobil.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Podľa § 119 ods. 3 Trestného poriadku za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti

Podľa § 119 ods. 4 Trestného poriadku, prvá veta, dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady.

Obvinený odôvodňoval naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v zásade tým, že orgány činné v trestnom konaní a súdy nižšieho stupňa použili proti nemu ako dôkaz elektronickú komunikáciu predloženú poškodenou v neoverených kópiách ešte pri podaní trestného oznámenia, ktorej pravosť nikdy nebola overená s tým, že ani na jednej strane komunikácie nie je spomenuté, že by súhlasila s originálom, čo v podstate spochybňuje jej pravosť.

Z vyššie citovaných ustanovení je zrejmé, že dôkazy v trestnom konaní môže obstarávať tak prokurátor, ako aj ostatné strany v konaní vrátane obhajoby či poškodeného, pričom z tohto dôvodu môže byť postup pri ich obstarávaní rôzny.

Pokiaľ v trestnom konaní zabezpečuje obsah elektronickej komunikácie ako dôkaz prokurátor (teda nie jej účastník), musí postupovať podľa § 116 a ďalších Trestného poriadku, teda obsah telekomunikačnej prevádzky oznámi jej prevádzkovateľ na podklade príkazu príslušného sudcu, pretože sa takýmto spôsobom zasahuje do práva účastníkov spomínanej komunikácie na súkromie, pričom obsahom dovolacích námietok by mohol byť napríklad rozpor so zákonom pri takomto postupe.

V prejednávanej veci však obsah telekomunikačnej prevádzky sprístupnila poškodená ako jedna z účastníkov spomínanej komunikácie, preto sa na jej postup ustanovenie § 116 a ďalších Trestného poriadku nevzťahuje. Posudzovanie pravosti alebo hodnovernosti takto vydané elektronickej komunikácie potom nie je vecou zákonnosti vykonaného dôkazu (účastníkom predložená elektronická komunikácia, respektíve jej obsah je vychádzajúc zo znenia §-u 119 ods. 3 Trestného poriadku zákonným dôkazom), ale skôr hodnotenia takéhoto dôkazu vrátane jeho dôveryhodnosti, presvedčivosti,

nie však zákonnosti. Tým pádom táto námietka pod dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku už z tohto dôvodu nepatrí a nenapĺňa ho.

V tejto súvislosti je však potrebné ešte uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Chybu vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (primerane rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke pod číslom 6/2012).

Aj napriek uvedenému je nutné konštatovať, že vyššie rozvedená námietka obvineného nenapĺňa ani žiaden iný dovolací dôvod, pretože hodnotenie dôkazov spadá pod kategóriu skutkových námietok, ktoré sú však z dovolacieho prieskumu, ako je to nižšie uvedené, vylúčené.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho prípadne miernejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Obvinený L. B. bol rozsudkom okresného súdu uznaný vinným z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. c) Trestného zákona. S takto ustáleným právnym posúdením zisteného skutku sa krajský súd, ako to vyplýva z jeho v úvode označeného uznesenia, v plnom rozsahu stotožnil.

Prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa dopustí ten, kto iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život

alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, tým, že ho kontaktuje prostredníctvom tretej osoby alebo elektronickej komunikačnej služby, písomne alebo inak proti jeho vôli.

Z obsahu skutku tak, ako ho súd prvého stupňa ustálil a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, a s ktorým sa krajský súd bezo zmeny stotožnil, v podstate plynie (zjednodušene povedané), že obvinený od marca 2017 do júla 2017 kontaktoval poškodenú prostredníctvom rôznych profilov, cez sociálne siete, ako aj prostredníctvom služobného telefónu, posielal jej správy so zaľúbeným obsahom a iné, pričom poškodená mu dala najavo, okrem iného aj tým, že ho zablokovala, že si neželá, aby ju kontaktoval a že na neho podá trestné oznámenie, čo však obvinený nerespektoval, preto sa mu poškodená snažila vyhýbať, lebo konanie obvineného v nej vyvolávalo, stres, nespavosť, úzkosť, obavy o jej život a zdravie, ako aj obavy chodiť samej von.

Vyššie popísané ustálené konanie obvineného nepochybne znaky prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. c) Trestného zákona naplňa [obvinený cez sociálne siete po významnú dobu cca 4 mesiacov (teda nie len jednorazovo, ojedinele) opakovane kontaktoval poškodenú hoci si to neželala, o čom obvinený vedel, čo v nej vyvolávalo neprijemné pocity stresu, úzkosti, nespavosti a podobne, čo nepochybne kvalitu jej života podstatným spôsobom zhoršilo], čo znamená, že konanie obvineného bolo subsumované pod správne ustanovenie Trestného zákona a teda napadnuté rozhodnutie je založené na správnom právnom posúdení zisteného skutku.

V tejto súvislosti sa žiada ešte uviesť, že z vyššie citovaného ustanovenia (§360a Trestného zákona) je zrejmé, že zákonodarca pojem dlhodobosti bližšie nedefinuje, pričom česká právna teória pod ním rozumie viac ako desať kontaktov počas minimálne 4 týždňov a slovenská právna teória zase minimálne tri útoky počas troch dní, prípadne aj jeden útok, či dva ak trvajú tri dni s tým, že ak útok nie je kontinuálny, musí prebiehať počas prevažnej časti tohto obdobia. Každopádne ale spravidla musí ísť o opakujúce, systematické konanie, ktoré buď vyvoláva u poškodeného obavy o jeho život alebo zdravie alebo podstatným spôsobom znižuje kvalitu jeho života.

V prejednávanej veci aj podľa názoru najvyššieho súdu k takémuto konaniu zo strany obvineného došlo. Vzhľadom na pomerne dlhú dobu takéhoto kontaktovania (cca 4 mesiace), na opakovanosť jeho konania (zasielal jej rôzne správy, v dôsledku čoho mu viackrát dala najavo, aby ju nekontaktoval, zablokovala ho), dôsledok, ktorý tým vyvolal, a to stavy úzkosti, nespavosti, stresu a podobne aj podľa názoru najvyššieho súdu, sú spôsobilé kvalitu života iného významným spôsobom znížiť.

Námietky, ktorými obvinený napádal správnosť zisteného skutku vyjadreného v takzvanej skutkovej vete rozsudku okresného súdu, ako aj hodnotenie vykonaných dôkazov, a to predovšetkým tvrdeniami, ktorými popieral spáchanie skutku, posielanie zamilovaných správ, označil tvrdenia poškodenej za výmysly, tvrdiac, že poškodená mu sama napísala, že jej komunikácia s ním neprekáža, a ktorá mala trestné oznámenie podať iba z dôvodu, že jej niekto (no nie obvinený) vytvoril profil na erotickej stránke, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenapĺňajú, pretože ide o dovolacie námietky skutkového charakteru, ktorých prieskum je z dovolacieho konania s ohľadom na znenie ustanovenia §-u 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou, Trestného poriadku, vylúčený, keďže v dovolacom konaní, ako to už bolo uvedené, správnosť a úplnosť skutkového stavu, dovolací súd nesmie skúmať a ani meniť. Uvedenými námietkami sa obvinený v zásade dožadoval „iba“ iného hodnotenia vykonaných dôkazov podľa svojich predstáv, teda v zásade zmeny zisteného skutkového stavu vo svoj prospech, čo však dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku z už vyššie uvedených dôvodov nenaplnia.

Z odôvodnení rozhodnutí okresného, ale aj krajského súdu plyní, že súdy nižšieho stupňa založili svoje rozhodnutie najmä na opakovanej v podstatných rysoch zhodnej výpovedi poškodenej W. J. podporenej ňou predloženou elektronicou komunikáciou, ktorej obsah korešponduje s jej tvrdeniami, na výpovediach svedkov Y. Z. rodenej Y., E. K., kamarátiek poškodenej, ktorým sa s obťažovaním zo strany obvineného zdôverila a časť elektronickej komunikácie im ukázala, svedkyne E. J., matky

poškodenej, L. I., nadriadeného poškodenej, W. O., nadriadenej obvineného, W. W., ďalšieho nadriadeného, ktorým sa poškodená priamo alebo sprostredkovane s obťažovaním zo strany obvineného taktiež zdôverila, či na jeho správanie sťažovala, prípadne im aj ukázala časť komunikácie s obvineným a aj keď poškodená vo svojej výpovedi skutočne pripustila, že obvinenému výslovne uviedla, aby ju nekontaktoval 5. apríla 2017, z jej výpovede je ďalej zrejmé, že už v začiatkom marca mu na jeho informáciu, že sa do nej zamiloval odpísala, nech si to nechá pre svoju ženu, že ona o to nestojí a na facebooku ho zablokovala, pričom aj takýmto konaním a vyjadrením poškodená jednoznačne zrejme, bez pochybnosti, zrozumiteľne dala obvinenému najavo, že si kontakt s ním v takejto podobe neželá.

Súdy nižšieho stupňa teda svoje závery, na ktorých založili svoje odsudzujúce rozhodnutia, podľa názoru najvyššieho súdu, dostatočným, jasným, logickým spôsobom odôvodnili, pričom obsah týchto úvah, ktoré nie sú svojvoľné či arbitrárne, najvyšší súd nie je oprávnený preskúmať, pretože by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom tak, ako to plynie z opakovane spomínaného ustanovenia §-u 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku, podľa ktorého správnosť a úplnosť skutkového stavu, dovolací súd nesmie skúmať a ani meniť.

V tejto súvislosti sa potom žiada ešte uviesť, že ako dôveryhodnú a presvedčivú vyhodnotili súdy nižšieho stupňa aj elektronickú komunikáciu predloženú poškodenou, ohľadom ktorej nevzhliadli dôvod, pre ktorý by nemali jej obsahu veriť (jej obsah je v súlade s tvrdeniami poškodenej, obsahom výpovedí ostatných svedkov a naopak a napokon vzhľadom na vzdelanie a pracovné zaradenie poškodenej nie je ani pravdepodobné, že by poškodená bola schopná obsah predloženej komunikácie pozmeniť).

Vyššie uvedenými skutočnosťami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nenaplnil.

Vzhľadom na to, že obvinený skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.